

КВІНТЕСЕНЦІЯ ТЕРОРИЗМУ ЯК ВИКЛИК ГЛОБАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Марко С. І.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Львівського державного університету внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Трансформаційні перетворення, викликані воєнними діями на території України, виступили первинною до перерозподілу світового порядку, важелів впливу та векторів забезпечення геополітичних інтересів з безпековим наголосом. Адже, держава Україна виборює право на власне існування у боротьбі з ворогом, який використовує агресивні терористичні методи. Тероризм виступає перманентною загрозою, викликом світовій спільноті.

Тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей [1].

Геополітична складова виступає домінуючою у трактуванні дефініції тероризму.

Сучасна модель глобалізації уможливила поширення міжнародного тероризму та міжнародної злочинності, зокрема у кіберпросторі, наркоторгівлі, торгівлі людьми, релігійного та ідеологічного фундаменталізму та екстремізму, підживлюваного з-за кордону сепаратизму, нелегальної міграції, легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, розповсюдження зброї масового ураження [2].

Модель сучасного тероризму – це стійка форма екстремістського впливу, що має типові для даного регіона риси, обумовлені самотутністю та локальним характером суспільного розвитку. Моделі сучасного тероризму представлені особливими способами підриву підвалин держави та суспільства, нападу на населення, заперечення морально-етичних та юридичних норм ведення збройного протистояння та війни [3].

Тероризм – це вияв конкретних суспільно небезпечних дій, до яких доцільно віднести: насильницькі дії над особою; серйозне пошкодження майна; створення загрози життю особи (крім особи, яка вчиняє дію); створення серйозного ризику для здоров'я або безпеки населення або частини населення; дії, спрямовані на серйозні перешкоди або серйозні порушення роботи електронної системи [4].

Тероризм, у сучасних його проявах, має певні властиві ознаки, зокрема: нівелювання географічних кордонів; значна кількість жертв терористичних загроз; перерозподіл фінансових ресурсів; демографічна криза (міграційні процеси); кореляція психологічного стану громадян; політичні акценти; інноваційні технології; зміцнення зв'язків з представниками організованої злочинності. Донедавна, найбільшу терористичну загрозу становили ісламістські та джихадські злочинні угруповання на кшталт «Ісламської держави», «Аль-Каїди», «Боко Харам» та ін.

Проте, Російська Федерація, розпочавши віроломну війну проти України, порушивши не лише українсько-російські обопільні угоди і договори, а й власне законодавство та низку міжнародно-правових актів, перед усім людством затаврувала себе як держава-агресор і як країна-загарбник, а її політичне керівництво остаточно виявило себе як угруповання міжнародних злочинців і спонсорів світового тероризму [5]. Найбільшою терористичною загрозою для України виступає злочинна поведінка держави-агресора.

Терористична активність в Україні має характерні прояви:

- використання «класичної» тактики терору (вибухи, залякування, диверсії тощо) не тільки в районі проведення антитерористичної операції, а й у інших регіонах України;
- застосування важкої зброї, у т. ч. проти мирного населення;
- використання цивільного населення як «живого щита», наприклад, ведення вогню з житлових кварталів населених пунктів, розміщення зброї біля шкіл, лікарень, дитячих садків тощо;
- переслідування громадян за інші політичні або релігійні переконання;
- жорстоке поводження із полоненими (українськими військово-службовцями, громадянами України та іноземними громадянами) тощо;
- перешкоджання діяльності міжнародних, у т. ч. гуманітарних, організацій;
- активний пропагандистсько-психологічний маніпулятивний вплив на молодь, яка проживає на тимчасово окупованих територіях;
- активне використання мережі Інтернет (пропаганда, вербування, фінансування тощо) [6, с. 17-19].

Пріоритетами боротьби з тероризмом є запобігання фінансуванню, виявлення та припинення терористичної діяльності, усунення та мінімізація її наслідків, антитерористичне забезпечення об'єктів можливого терористичного посягання, інформаційне, наукове та інше забезпечення боротьби з тероризмом, розвиток міжнародного співробітництва у відповідній сфері [7].

З метою мінімізації ризиків тероризму, на нашу думку доцільно сформувати уніфіковану дієву глобальну модель протидії терористичним загрозам, з врахуванням крос-культурних особливостей та потенційних загроз національній безпеці.

Література:

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р., № 638-IV. Дата оновлення: 12.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 01.10.2022).
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 01.10.2022).
3. Смазнова І. С. Філософсько-правовий аналіз тероризму та боротьби з ним: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: 12.00.12. Київ, 2007. 18 с.
4. Terrorism. The Crown Prosecution Service. URL: https://www.google.com/search?q=terrorism&rlz=1C5CHFA_enUA915UA915&oq=terrorism&aqs=chrome..69i57j35i39i362l6j69i59i450l2.104j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8 (дата звернення: 23.09.2022).
5. Гай-Нижник П. Українська національна ідея: соборні чинники та визначальні засади. *Трансформація української національної ідеї*. Київ: Наш формат, 2019. С.143–171.
6. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.С.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. К.: НІСД, 2017. 60 с.
7. Про Концепцію боротьби з тероризмом: Указ Президента України від 05.03.2019 р., № 53/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53/2019#Text> (дата звернення: 01.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-55>

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

Марценюк Л. В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та менеджменту
Українського державного університету науки і технологій
м. Дніпро, Україна*

Залізничний транспорт відіграє велику роль в життєзабезпеченні України, особливо в період війни, тому потрібно докласти зусиль аби забезпечити безперебійне функціонування цього виду транспорту як всередині країни, так і у міждержавному сполученні.

В науковій літературі є достатньо теоретичних напрацювань стосовно інтеграції сусідніх країн в транспортному сполученні.